

Максим КУРИЛЯК

к.е.н., старший викладач

*Західноукраїнського національного
університету*

ЕНЕРГЕТИЧНА СТІЙКІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Агресія РФ проти України спричинила масштабне руйнування промислового потенціалу, інфраструктури та соціальної сфери, що зумовлює критичну потребу у формуванні стратегії повоєнного відродження. Ключовим вектором цього процесу є не просто реставрація зруйнованого, а глибока модернізація національної економіки відповідно до стандартів ЄС. В якості пріоритетних напрямів можна визначити залучення прямих іноземних інвестицій, технологічне оновлення та інтеграцію в європейські ланцюги доданої вартості. Особливе значення має забезпечення енергонезалежності через розвиток «зеленої» енергетики та збереження демографічного потенціалу, що стане запорукою довгострокової стійкості України як майбутнього члена європейської спільноти.

Наприкінці 2023 року підтримка населенням ідеї енергетичної незалежності залишалася високою, хоча готовність до особистих витрат для її досягнення не демонструвало значного зростання. Так, 48% населення були не готові до додаткових фінансових витрат для реалізації цієї мети [1]. Формуючи стратегію повоєнного відновлення України, доцільно виокремити пріоритетні аспекти розвитку енергетичної незалежності:

– стимулювання відновлюваних джерел енергії та «зелена» трансформація. Закон про «зелену» трансформацію створює підґрунтя для реалізації сучасних проєктів у сфері вітрової та сонячної енергетики. Залучення іноземних інвесторів у цей сектор, попри воєнні ризики, є свідченням відновлення довіри до українського ринку [2].

– диверсифікація енергетичних ресурсів. Зміни, що відбулися у нормативно-правових актах 2022–2023 рр. сприяли запуску перших заводів з виробництва біометану та відкрили шлях для експорту цієї продукції. Цей новий напрям має значний потенціал у контексті диверсифікації енергетичних ресурсів та зменшення залежності від імпортованого природного газу;

– посилення конвенційної електроенергетики. Попри розвиток відновлюваних джерел енергії, традиційна електроенергетика залишається важливою частиною енергетичного балансу. Робота над втраченими, пошкодженими або ж окупованими активами, реструктуризація боргових зобов'язань цих підприємств продовжується для забезпечення надійності постачання енергії [2]. Гарантами базової генерації та стабільності системи

залишаються в Україні атомна та гідроенергетика. Повоєнна модернізація передбачає впровадження малих модульних реакторів (SMR) та оновлення маневрових потужностей ГЕС/ГАЕС, що є необхідним для безпечної синхронізації з мережею ENTSO-E – модернізація комунального енергопостачання;

– відновлення та модернізація комунального енергопостачання вимагають інтеграції децентралізованих джерел енергії. Це включає використання високоефективних когенераційних установок, «зелених» теплових насосів та інших інноваційних технологій, які сприяють стійкості енергосистеми під час кризових ситуацій. Розвиток місцевих енергоресурсів та регіональних енергетичних систем сприяє зменшенню залежності від централізованих джерел постачання, підвищуючи енергетичну безпеку і знижуючи витрати для кінцевих споживачів [3].

Отже, повоєнне відновлення енергетичного сектору України потребує комплексного, багаторівневого підходу, який балансує між інноваційним розвитком та підтриманням базової генерації. Основний виклик полягає у розриві між високим запитом суспільства на енергетичну незалежність та обмеженою готовністю до додаткових фінансових витрат, що диктує необхідність пошуку зовнішніх інвестицій та ефективних ринкових моделей замість перекидання фінансового тягаря на споживача.

Список використаних джерел:

1. Утворення сприятливого інвестиційного клімату і довіри до державних інституцій – необхідні умови для швидкого післявоєнного відновлення. *Ukraine Invest*. 2024. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/news/05-02-2024-2/>
2. Чапляк Н. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи вирішення в сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-80>
3. Дефіцит робочої сили: Україні доведеться запрошувати мігрантів з інших країн, якщо біженці не повернуться. *Visit Ukraine*. 2024. URL: https://visitukraine.today/uk/blog/4140/labor-shortage-ukraine-will-have-to-invitemigrants-from-other-countries-if-refugees-do-not-return#google_vignette
4. Лизун, М. В., & Ліщинський, І. О. (2015). Вплив регіоналізації ринків нафти на динаміку валютних курсів та процеси валютної інтеграції. *Економічний простір*, (100), 13-23.
5. Лизун М. В. Моделі економічного зростання світової та української економіки. *Журнал європейської економіки*. Тернопіль. 2006. №2(5). С.161-170